

Skoglig naturvård med framtidstema

FRANK GÖTMARK, ZOOLOGISKA INST. GÖTEBORGS UNIV.,
frank.gotmark@zool.gu.se, 070-2309315

Vänligen kontakta mig om ni vill använda/citera något från denna framställning! /F.G.

- En del av framtiden: att utöka skyddet av värdefull skog, och att uppfylla miljömål
- Skyddad skog, och framför allt identifierade skogliga naturvärdesbestånd, har ökat markant de sista 15 åren
- Ju mer vi skyddar/identifierar, desto mer behöver skötas eller med ett annat ord naturvårdsförvaltas, i framtiden
- Skötselalternativ för naturvärdesbestånd, mot bakgrund av nuläge

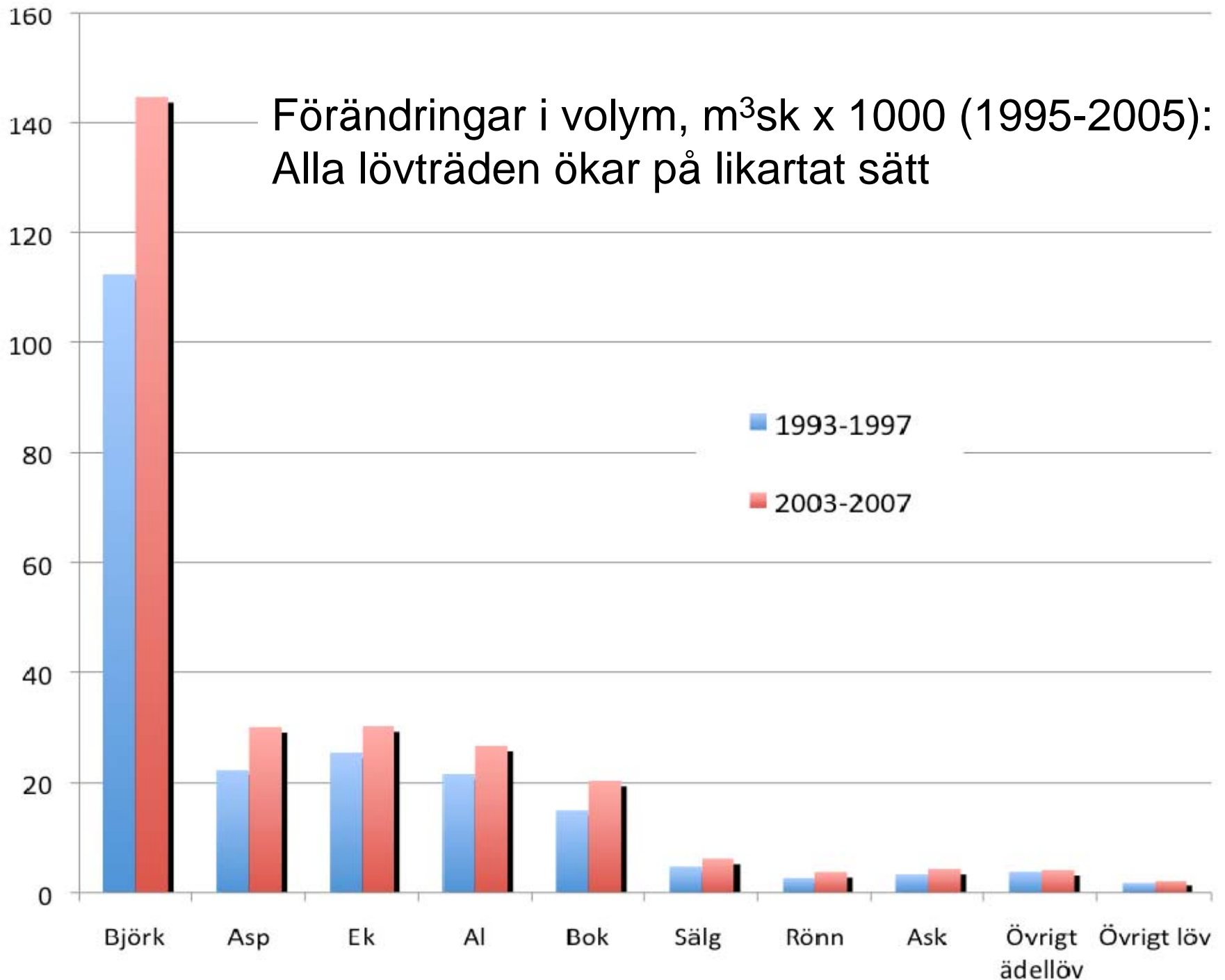
Nuläge/trend för sydliga löv- och blandbestånd

Analyserat område: allt söder om "*Limes Norrlandicus*", data från Riksskogtaxeringen, förändringar **1995-2005** (dvs data 1993-97 och 2003-07)

Ökning av volym, **barrträd**: +3.3% (+34 miljoner m³)

Ökning av volym, **lövträd**: +28% (+59 miljoner m³)

Förändringar i volym, m³sk x 1000 (1995-2005): Alla lövträden ökar på likartat sätt

Andel skyddad* volym (m³) av total volym söder om Limes Norrlandicus:

Bok	14%
Ek	4%
Alm	4%
Fågelbär	4%
Sälg	3%
Ask	3%
Lönn	3%
Björk	2%
Tall	2%
Rönn	2%
Gran	1%
Al	1%
Lind	1%
Asp	1%

* skydd= naturreservat+nationalparker,
Data: Riksskogtaxeringen 2003-2007/Götmark

Arealer av lövrik skog och betesmark, södra Sverige

Riksskogtaxeringen, 2005:

Skogsmark, ädellövskog: 238 000 ha

Betesmark, "ädellövskog": 70 000 ha

Ängs/betesmarksinv,

2002-2004: 301 000 ha

Jordbruksverket 2008,

Betesmark, "ej åker": 457 000 ha

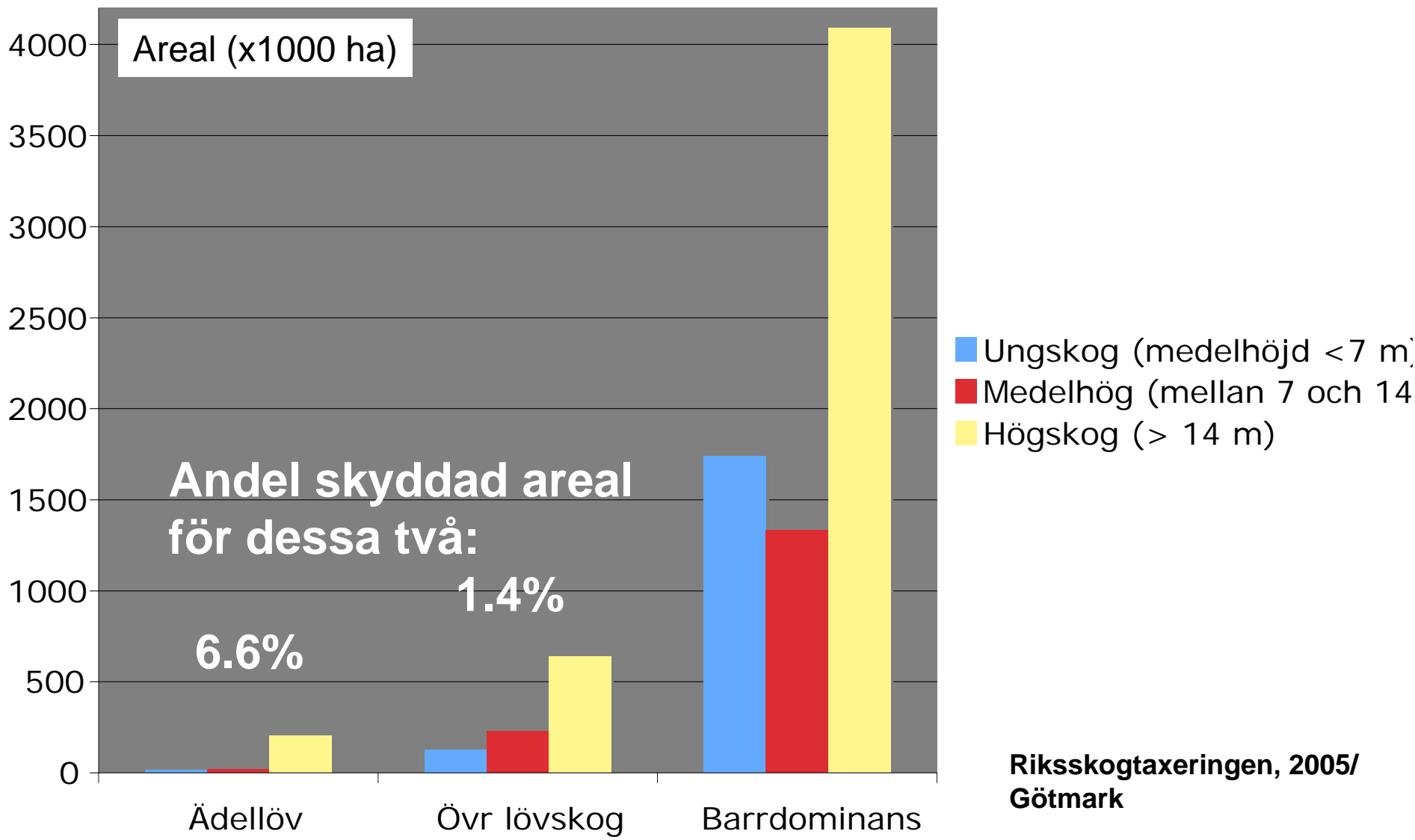
(95% i södra Sverige)

Riksskogtaxeringen, 2005:

Övriga lövrik skog,

>50% löv, ej ädellövskog: 992 000 ha

Skogens demografi: övrig lövskog, och särskilt ädellöv, är i stor utsträckning högskog (södra Sverige)

Tre viktiga begrepp för naturvårdsförvaltning/skötsel, för skogar med naturvärden

1. *Naturliga störningar* - stormar, bränder, extrem torka, extrem nederbörd, angrepp insekter angrepp svampar, stora däggdjur mm
2. *Succession* - riktad förändring av skog över tid, mot naturskog (anknyter till fri utveckling)
3. *Kulturella störningar* - dvs för skoglig naturvård: traditionell historisk hävd, naturvårdsgallring, utglesning, ”artskötsel”

”Att tänka i tid”, för skoglig naturvård, för beslut om förvaltning/skötsel

Karaktär vid år 0:

STARKT KULTURINFLYTANDE

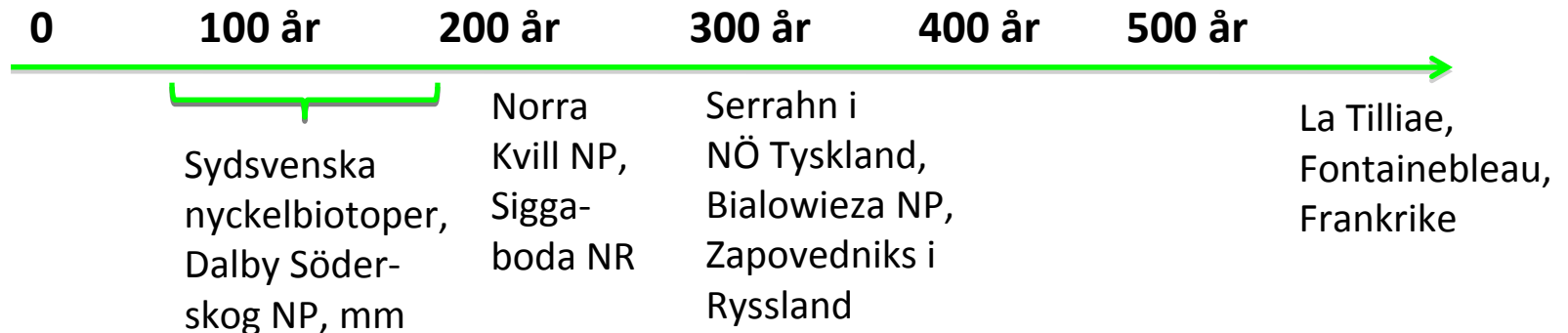
- Jaktreservat (historiskt)
- Bete/hävd (traditionellt, dåtid/nutid)
- Rekreation (parker, dåtid/nutid)
- Naturvårdsgallring (nutid)
- Utglesning (nutid)

Karaktär och utveckling:

STARKT NATURINFLYTANDE:

- Ingen avverkning
- Stormpåverkan
- Variabel störningsregim över tid, med avseende på bete, nederbörd och temperatur

- - FRI UTVECKLING - -

Våra huvudsakliga instrument eller ”paradigm” för naturvårdsförvaltning/skötsel av skog:

1. Fri utveckling
2. Traditionell hävd (bete genom tamboskap, vidare hamling, slåtter, kulturmiljövård)
3. Naturvårdsgallring / utglesning

Allmänna råd för skötsel/förvaltning:

För ädellövskogar, övriga lövdominerade skogar och andra bestånd med medelhöga/höga naturvärden:

- Myndigheter, markägare/bolag, avsätt minst 50% för fri utveckling (ett undantag)
- Undvik att röra skog med fri utveckling ≥ 175 år
- Vid tvekan/konflikt i område, utnyttja möjligheten 50% fri utveckling och 50% kulturell störning
- Beakta/skapa biotopvariation på bestånds- och landskapsnivå, genom hävd/naturvårdsgallring
- Problematiskt: skötsel för enstaka art(er) i naturskog

50000
45000
40000
35000
30000
25000
20000
15000
10000
5000
0

Volym, x1000 m³

Granens andel ökar
inte i ädellövskogen

1985
1995
2005

Tall

Gran

Löv

